

نومرو : ۸۳

اداره خانه

ایستانبول . جفال اوغلنده

داثره اجتهادده

“ Idjtihad ” Constantinople

دوردنچی سنه

اجتهاد

۵ کانون اول ۱۳۲۹

آبونه

سنه لك آلتی آیلق

تورکیا ایچین : ۵ غروش ۳۰ غروش

ممالك اجنبیه ایچین ۱۵ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ باره به

حریت فکریه به خادم

پنجشنبه کونلری چیقار اجتماعی، ادبی مجموعه

مدیر مرخص : الہامی صفا

(شیللهر) اڭ اشعارندن بیر قلاچ نمونه [*]

صباڭك رهبرلرت

نه اولورسه اولسون اوصمدانی بیر اراده یاشار. اجل واعلا
مفکّره زمان و مکنک پک زیاده فوقنده اجرای فعل
ایدر؛ هرشی مؤبد بیر تحوله دور ایتدیکی حالدّه بوتحوله
لایتحول بیر شیمه برقراردر .

معنارله طولو اولان بواوچ سوزی حرزجان ایت،
آغزند آغزه داغیت . بوسوزلر خارجدن کز ، سنک
باطنک سانا کشف ایدر . بواوچ سوزه اعتقادنی محافظه
ایتدیکجه انسان هیچ بیر زمان قیمتی ضایع اتمز .

شاعرک قارّه رراعی

آلهه الهام صوصیور . حقکده ویریلن حکمی تلقی
ایتمک اوزره باکریانقلری ایله ویوزی بیر حجاب وعصمت
قیرمزیلنی ایله مستور اولدینی حالدّه حضورکه چیقور .
بک نیلمک ، مقبولی اولماق ایسته دیکی کیمسه محسن آدمی در،
حقیقتک تأثیر ایتدیکی ، ساخته احتشامک اغفال
ایده مه دیکی کیمسه در . کوکسند خیره وحسنه آچیق
بیر یورکک چارپدیغنی حس ایدن کیمسه و آنجاق بویه
بیر کیمسه اونی تنوچ اتمیه لایتدر .

* .

بونغمه لر ، آهنگلری ، حساس بیر قلبی تلذیذ . دها
کوزل خیال لرله احاطه واک نجیب حسیات ایله متحس
ایتدیکی لحظه نك ماوراسنه یاشاماق ادعاسنده اصلادکدر .
دورادور اخلافه دوغرو بیر طیران مؤبد ایله اوچمای
ایسته مه یور ؛ بونغمه لر محدود بیر زمانده طنین انداز
اولدی وزمانک ایچنده جان ویره جکدر . لحظه حاضرک
آتش الهامی اولره وجود ویردی ، ساعت لرك خفیف
رقصلری ایله کوتوروله رک کچوب کیدیور .

* .

بهار تکرار اویانیور؛ کونشک ایصیتدینی چاپیرلر
اوزه رنده بیر حیات نوجوانی ، باکال شطارت انکشاف
اییدیور . کل آغاجلری ، هوایی صمدانی رایحه لرله نعطیر
اییدیور . پر شطارت مغنی لرك کلبانکی سمایی طولدوریور .

حیات یولنده ساناقیل اغوزلق ایدن ایکی ملک وارددر ؛
بونلر سانا خدمت ونصرت ایتک اوزره اطرافکده
متحداً بولونورسه نه موطلو ! بونلردن بیرى نشاط ویرن
اویونلریه سیاحتکی قیصالتیر : قولنه استناد ایت بخت
ووظیفه سنک ایچین دها ملایم وخفیف اولور . متبسم
حظوظات عشق ایله ، طاتلی مصاحبه لرله ، انسانک
تیتره یه رک عیان ایدیت اوکنده توقف ایتدیکی کردابه
قادر سانا رفاقت ایدر . اوراده ، تصمیم کار ، آغیر
وسکوتی اولان دیگر ملک سنی تسلیم آلیر ؛ دیواندام
قولی اوزه رنده سنی بوکردابک اوتّه طرفه کچیریر .
بواکی ملک دن یالکیز بیرینه هیچ بیر زمان حصر نفس
ایتمه ؛ بیرنجینه حیثیتکی ، ایکنجینه سعادتکی صاقین
تفویض ایتمه . سانا ، معنارله طولو اوچ سوز سوله یورم ؛
بوسوزلر آغزند آغزه کچر ؛ فقط خارجدن کز ؛
اونلری یالکیز قلب کشف ایدر . بواوچ سوزه اعتقاد
ایتمه دیکی آندن اعتباراً انسان بوتون قیمتی ضایع ایدر .
انسان حر اولاراق دوغمشدر ؛ زنجیرلر ایچنده
دوغمش اولسه بیله ینه حر در . نه عوام ناسک ولوله سنه
نده آزعین دلیلرک اعتسافلرینه قولاق آصمه . زنجیرینی
قیران اسیرک اوکنده تیتره یگیز ؛ حر انسان دن قورقما یگیز .
فضیلت ، فضیلت بوش بیر کله دن عبارت دکدر .
انسان اونى حیاتده اجرا ایدر ؛ انسان هر آدمده آیاغی
قایاراق دوشه بیله بوسما قیزینه النی اوزاته بیلیر . عالم لرك
ذکاسنک کورده مه دیکنی ، معصوم وصاف بیر روح تواضع
ایچنده اجرا ایدر .

بیرده بیر الله وارددر ؛ آرزوی بشرینک بی قرارلنی

[۱۲۱] ۱۲۲۹ اغستوس ۱۳۲۹ ده ، دارالفنون قونفرانس
صولنده دوقور عبدالله جودت بکک (شیللهر) حقنده ویردیکی
قونفرانس دن

خلق، کنج اختیار آچیق هواده تفرج ایدیور. عموم، مسعود وملتذ؛ قولقلرینی کوزلرینی علوی بیر نشئه ایله مست ایدیورلر.

بهارکچوب کیدیور، چیچک تخملانیور. ظهوریاب اولانلرک هیچ بیر یایدار اولمایور.

* *

شیللهرک بو صوک مصراعی معلم ناجی مرحومک

ای قورقوسی اولمایان حزان دن!

بیلم نیتین اینجیرسین آندن؛

ناجی ده کوچر. کیدر جهان دن؛

یا بنده میدر بهار؟ هیسات!

قطعه سنی خاطره کتیریور.

قادینلرک قیمتی

Die Würde der Frauen

قادینلری تعظیم ایدیگز! سما کلرینی، زمین حیاتنده اونلر دو قور باغلارلر. محبتک مسعود باغی درقورلر، وء ملاحتک غازه عفت وعصمتی آلتنده دقتکار، ومقدس بیرال ایله، نجیب حسیاتک آتش مؤبدینی بسارلر.

* *

ارککک جوشغون توانی دائما حقیقتک حدودی خارجنده دولا شیر. فکرلری، عمان احتراصات اوزه رنده بی قرار تموج ایدر. حریص انارینی اوزاقلره اوزاتیر. یوره کی اصلا طویماق، قائماق بیلمز؛ دورادور کره لر آرسنده، املرینک خیالی، لاینقطع تعقیب ایدر.

فقط مقتون ایدن وزنجیرله یین بر نظرله قادینلر فراری بی چاغیریرلر، حال حاضرک یولنده قطعی مستشارلر اولان قادینلر اونلری چاغیریرلر. قادینلر والدلرینک متواضع خانه جکلرنده، اخلاق عصمت وعفت ایله فطر مشفقنک صادق قیزلری قالمشلردر.

* *

ارککک قوتلری خیمانه در؛ ازیجی قوتیله، حیات

آرسنده، جوشغون، آرامسز، لاینقطع یورور کیدر. ابداع ایتدیکنی تخریب ایدر. آرزولرینک مبارزه سنه اصلا آرام کلز، اصلا! نته کیم دیوک قفاسی هر دوشدو کجه ابدی برتکررله یکیدن حاصل اولور.

فقط داها صلح آمیز، داها ساکن بیرشان ایله قناعت ایدن قادینلر. لحظه حاضرک چیچکارینی طویلازلر؛ اعتنا کارانه، محبتله طولو بیر غیرتله، مساعیلرینک رابطه لری ایچنده داها سربست ساحه علمده وشعرك نامتای دائره سنده داها زنکین اولاراق اوچیچکلری بسارلر. خشین ومغرور، کافه احتیاجاتی بالنفس تطمینه قادر اولان ارککک سینئه منجمدی، دیگر بیر قلب اوزرینه، بالا کال صمیمیت تضییق اولونورکن محبتک صمدانی سرورینی طانیاز. روحلرک مبادله سی نه در بیلمز. کوز یاشلرینه غرق اولماز. حیات مبارزه لری بیله روح سرت طاوینی داها زیاده سرتلشدریر. فقط باد صباک یاواشجه تحریک ایتدیکی ارغنون ناصل آنسزین تیتدرسه قادینک روح حساسی اولیه تیتدر. اضطرابلرک حضورنده رحیمانه متلاشی اولاراق محبتکار یورکی چاربار وسائی شینسلرک اینجیلری کوزلرنده پارلار.

ارککک حوزره سنده قوتک حق مغرورانه سی غالب کلیر وحشی «سیت» Scithe [*] قلیج ایله اثبات مدعا ایدر وایرانلی اسیر اولور. احتراصلری، وحشی وخونخوار، آزغینلقلرنده یکدیگرلریله جنک ایدرلر. نفاقک قاباسسی، ملاحظه grace ک فرار ایتدیکی یرلرده قوماند ایدر.

فقط نارکانه اقناعکار اولان نیازایله ذی قوت قادینلر، کشور اخلاقک عصای شوکتی اللرنده طوتارلر. آلوله ن وقودوران نفاق سوندورورلر؛ یکدیگرینه بغض ایدن

[*] سیت، قدیمده وحشی وخونخوار بیر قوم در.

قدیمده بر شاعر هجاودر.

یاشادینمز محیطك ، حیاتك ، عصرك یكى احتیاجلری دوشونوله مش . حال بوكه او زماندن بو عصره ، او محیطدن بو محیطه ، او حیاتدن بو حیاته زمان فرقی ، خصوصیت . تكامل فرقی آز شیمیدر ؟ بونلری پك بول مثالارله كوسترمك قولای ، فقط فائده سزدر .

عجم مقلدلر معنی حالت روحیه نك تأثیرندن قورتولامامش فارسى ادبیاتی ، فارسى قواعد لسانیه سی كندی لسانزه صوقولش . حال بوكه بو قواعدك آنجق عجم لساننده حیاتی اولاییله . مثلترك حیاتنده لسانلر بدر خصوصیت كوستره ننه وار ؟ هر ملتك اك بوكه خصوصیتی . موجودیتی هر شیدن اول لساننده تظاهر ایدیور . اوندن دولای او لسانك قواعدی بو لسانده اكره قی ، مستحاثه حائله قائلش . چونكه حلقك ذی حیات لسانندن نسغ ، فیض آله مامش .

صوك زمانلره دوغری احتیاجی مقلدی مجدلر مزده عینی حالت روحیه دن قورتولامامش . فرنك فكرلری ، فرنك حسلری ، فرنك قاعده لری ، فرنك قانونلری عیناً آلوب حیاتزه تطبیق ایتك ایستهمش . كندی حیاتلری اونلره بیعت ایتدیرمكه . اونلره تمثیل ایتدیرمكه چاشمشلر .

فی الواقع مجدلر ده كیشدكه تقلید جیلك ده میخانیکیلكدن آز چوق اوزاقلشمش ، آز چوق تمثیل ، شعورلی برحاله كلش . فقط اساس اعتبارله عینی حالت روحیه دوام ایتش . فی الحقیقه بوقادار كور ، میخانیکى ، شعورسز تقلید جیلكدن برحاله تمثیل وابداع صفحه سته كچیلهمش . بوراده ده تكامل تدریجی در .

حقیقته فكرلر ، حسلر ... الخ ؛ زیاده دوغدوغی ، بوبودوكی محیطلرده ذی حیات در . اوراده کی فعالیت حیاتیه ، فعالیت دماغیه اونلره حیات اعاده ایتشد . یوقه اوفكرلر ، حسلر ... الخ فعالیت حیاتیه یی . فعالیت دماغیه یی یار اتمامش در . فكرلر ، حسلر ، اعتقادلر ، قاعده لر ، قانونلر حیاتك معین زمانلرده کی ، معین محیطلرده کی فعالیتك افاده سی ، اثریدر . حال بوكه حیات محیطدن محیطه فعالیتكده آز چوق خصوصیت كوستردیكى كی زماندن زمانده دور مقسریورور . اوحالده بوفكرلر ، حسلر ... الخ یا حیاتله برابر یوره یورك استحالده ایتكه ویاخود مستحاثه اولغه مجبوردر . فكرلرك ، حسلرك . الخ محافظه كارانی ، ابدیتی دیگر طرفدن آزچوق حیاتكده حر كیتی ، تكاملنی دور دورور .

اوحالده مادمكه فكرلر حسلر ... الخ حیاتك فعالیتك معین محیطلر ، معین زمانلرده افاده سی . اثری در . مادمكه حیات یورور ، حیاتده هر شیدن اول استحالده ، تمادی ، تكامل وارددر . اوحالده اسكیمش ، حیاتله برابر ده كیشمهمش فكرلر ، حسلر ... الخ قابل تطبیق اولیورسه بونلری ده كیشدیروب

دشمن قوتلره شكل Gestalt [*] ك سویملی اهنكده یكدیكر- لرینی در آغوش ایتیمی اوكره تیرلر یكدیكرندن فرار ایدنلری یكدیكریله بیرلشدیریرلر .

* *

ترجمده وباخصوص مجله ومثبور بیر ترجمده شیللرهك بوتون رونق شاعری ، باخصوص اومتزم آهنكى خراب ونایاب اولور .

عبدالله هودت

آبونه لر مزدن ، آدره سسلرینك تبدیلی لازم كلدیكى وقت یكى آدره سك طبعی بدلی اولاراق (۶۰) پارالق بول كونده رمله لرینی رجا ایدره ز .

تمثیل جیلك - تمثیل جیلك

فكرلرك ، حسلرك ، اعتقادلرك ، قاعده لرك . قانونلرك برحیاتی . بناء علیه بر منشائی ، بر محیطی ، بر مدت عمری وارددر . اونلرده دوغمق ، بوبومك ، اختیارلامق ، اولمك كی حیاتك مختلف صفحه لری ، تكاملی موجوددر .

اونلرك زیاده وغدوغی ، بوبودوكی محیطلرده ذی حیات در ، اوراده کی دماغلرك ، قبلرك ، اجتماعی حیاتك فعالیتی اونلره وجود ویرمشد .

بزده بو حقیقتدن غفلت ایدلش ، فكرلر ، حسلر ، الخ حیاتدن آیری ، بنفسه موجود . استحالده دن معرا ، محیط ، زمان واحوال حیاته بیكانه ، حتی عاصی وحاكم بر شی ظن اولومش ! اونلر خارجدن ، باشقه محیط وباشقه بر صفحه تكاملده حیاتلردن عیناً آله رق كندی حیاتلری ایچون بر دستور عمل انخاذایدلش حیاتلری اونلرك قالبه تمثیل ایتدیرمكه چالشمش ! بر درجه یه قدرده موفق اولمش !

اك اول علمامش بو اصولی تطبیق ایتش . اسلامیتك ظهور ایتدیكى زمان ، محیط . احوال حیات نظر ایتباره آلمهمش .

[*] بوكله ، پك واسع برمعناده آیینمشد . (شیللره) بیر مکتوبنده بوكله حقنده شو ایضاحاتی ویرمشد .

» بوبیر فكردركه اشیانك كافی اوصاف شكلیه سنی وبونلرك ملكات فاكره ایله كافی علائفی احاطه ایدر «